

Lissabonfördraget gjorde EU överstatligt. Euroområdet stagnation, EU:s ökande fattigdom, deflationsrisker, och statsskulder som växer.

1. Lissabonfördraget innebar att EU:s kvarvarande samarbete blev överstatligt

Ledarskribenten i Svenska Dagbladet Per Gudmundsson beskrev felaktigt den 3 augusti i år EU som ett mellanstatligt samarbete med överstatliga drag i krönikan ”Den svenska modellen i EU?” : ”Bland annat därför är det viktigt att behålla EU som ett mellanstatligt arbete. Om vi gör EU till en superstat, vill ungrarna – och många andra - inte vara med. EU:s mjuka makt – lockelsen i medlemskapet – skulle krympa.”

Sedan Maastrichtfördraget 1993 och fram till gällande Lissabonfördraget indelades de båda ingående fördragen EG-fördraget och EU-fördraget i tre pelare.

Den första pelaren bestod främst av EG-samarbetet, dvs bl a tullunionen med gemensam handelspolitik, den gemensamma jordbrukspolitiken, den fria rörligheten för varor, tjänster, arbetskraft och kapital, den inre marknaden i övrigt, gemensamma regler om konkurrens, beskattning och tillnärmning av lagstiftning samt ekonomisk och monetär politik.

Den andra pelaren utgjordes av den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken.

Den tredje pelaren omfattade polisiärt och straffrättsligt samarbete. Den andra och tredje pelaren reglerades av EU-fördraget.

Det var framför allt inom den första pelaren som medlemsländerna hade överlåtit beslutanderätt, förlorat självbestämmanderätt till EU:s institutioner, som är överstatliga. Samarbetet var och är överstatligt.

Inom andra och tredje pelaren var samarbetet i huvudsak mellanstatligt, dvs medlemsländerna hade inte avstått från egna beslutsbefogenheter. EU:s institutioner hade betydligt svagare uppgifter i den andra och tredje pelaren än i första pelaren.

Rätten var i huvudsak knuten till EG-fördraget och kallades följaktligen för EG-rätten, som domstolen hade överhöghet över och därför kallades EG-domstolen.

Med Lissabonfördraget upphörde indelningen av samarbetet i tre pelare. ”Unionen ersätter och efterträder Europeiska gemenskapen (EG). Unionen ersätter Europeiska gemenskapen (EG) som juridisk person och ges rätt att bl a ingå internationella överenskommelser inom ramen för unionens befogenheter på hela dess verksamhetsområde.” Regeringens proposition 2007/08:168 Lissabonfördraget, s 21.

EU:s beslutanderätt utvidgas till att i princip gälla båda fördragen, dvs även unionsfördraget (EU-fördraget), och EG-rätten utsträcks till unionsrätt (EU-rätt) med motsvarande utvidgning av EG-domstolens behörighet att fälla avgöranden med undantag för den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken. EG-domstolen kallas sedan EU-domstolen. Det hela är en kvalitativ förändring.

Och Europeiska rådet, dvs EU:s stats- och regeringschefer i sammanträde, blir en EU-institution enligt artikel 13 fördraget om Europeiska unionen. Se ”Lissabonfördraget Konsoliderad version av EU:s fördrag 11 december 2007”, s 13. Det betyder, att Europeiska rådet och andra EU-institutioner ”ska handla inom ramen för de befogenheter som den har tilldelats genom fördragen, i enlighet med de förfaranden, villkor och mål som anges där. Institutionerna ska samarbeta lojalt med varandra.” Europeiska rådets beslut omfattas av unionsrätten. Enligt artikel 288 fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (nytt namn för EG-fördraget) gäller : ”Ett beslut är till alla delar bindande. Om ett beslut anger till vem eller vilka det riktar sig , är det bindande endast för dessa.” a.a. , s 163

Sammantaget betyder detta att med Lissabonfördraget kan inte EU karakteriseras som ett mellanstatligt samarbete. EU är överstatligt. EU-rätten tar över både svensk lag och grundlag och ställer riksdagen åt sidan.

Per Gudmundssons tal om mellanstatlighet och ”EU:s mjuka makt” är missvisande. Bättre är att ta fasta på farorna med superstatsbygget som pågått sedan mitten av 80-talet med Enhetsakten , Maastrichtfördraget, Amsterdamsfördraget, Nicefördraget och Lissabonfördraget. EU är idag något helt annorlunda än 1995 då Sverige blev medlem, vilket motiverar en omprövning genom en ny folkomröstning.

För en granskning av Lissabonfördraget se på vår hemsida www.nejtilleu.se/botkyrka :2008-10-28: Kaj Lidén, ”Lissabonfördraget: Kritik av regeringens proposition 2007/08:168. Folkomrösta om EU:s nya grundlag! Riksdagens behandling ska ske i den ordning som gäller för stiftande av grundlag!”

Storbritanniens premiärminister David Cameron har lovat brittiska folket en ny folkomröstning om EU-medlemskapet 2017 efter en omförhandling med EU vid en valseger för Tories 2015. Premiärministern fokuserar på ett samarbete om EU:s inre marknad som har betydelse för företagen och sysselsättningen. Det mer politiska överstatliga samarbetet som är både dyrt och ineffektivt kan britten vara utan. Ett frihandelsavtal med EU som Schweiz redan har medfört att handeln för företagen kan fortsätta som vanligt. Storbritannien är inte med i valutaunionen EMU och euron och har därför haft stor nytta av en egen penning- och valutapolitik under finans- och eurokrisen. Räntan har kunnat sänkas snabbt till en låg nivå. Den egna valutans pundet sjönk i värde och stimulerade exporten. Genom kvantitativa lättnader, den engelska centralbankens återköp av engelska statsobligationer, försågs marknaderna med ny likviditet som stimulerade affärerna. Storbritanniens tillväxt är också mycket bättre än jämförbara länders i euroområdet.

2. Euroområdets stagnation, EU:s ökande fattigdom, deflationsrisker och statsskulder som växer

2.1 Den svaga BNP-utvecklingen

Återhämtningen i euroområdet är mycket svag. Italien befinner sig i recession (tillbakagång), Frankrike i stagnation, Tyskland fungerar inte som ett draglok och många andra euroländer har bara svag ,om någon,tillväxt. Uppgifter kom från EU:s statistikbyrå Eurostat den 14 augusti om utvecklingen i procent för bruttonationalprodukten (BNP) kvartals i förhållande föregående kvartal respektive samma kvartal föregående år.

BNP-utvecklingen i förhållande till föregående kvartal för euroområdet resp hela EU var följande i procent. I jämförelse med föregående kvartal : euroområdet; 3 kv -13: 0,1, 4 kv -13: 0,3, 1 kv -14:

0,2 och 2 kv -14: 0,0. Hela EU; 3 kv -13: 0,3, 4 kv -13: 0,4, 1 kv -14: 0,3 och 2 kv -14: 0,2.

I jämförelse med föregående år : euroområdet; 3 kv -13:-0,3, 4 kv -13: 0,5, 1 kv -14: 0,9 och 2 kv -14: 0,7. Hela EU; 3 kv -13: 0,2, 4 kv -13: 1,1, 1 kv -14: 1,4 och 2 kv -14: 1,2.

Mellan första och andra kvartalet i år ökade alltså BNP i euroområdet inte alls och i hela EU med bara 0,2 procent. Både Tyskland och Italien hade negativ tillväxt på -0,2 procent och i Frankrike rådde stagnation. Störst tillväxt hade Storbritannien och Ungern med 0,8 procent.

Carmen Reinhart och Kenneth Rogoff, ekonomiprofessorer vid Harvard i USA, har jämfört dagens kris med andra kriser och studerat hur BNP per capita (person) har utvecklats. Carmen Reinhart gav SvD Näringsliv en intervju i samband med en konferens i Stockholm i förra veckan.

” - Länder som Spanien, Irland, Grekland, också Holland, har fått se sina ekonomier krympa fem år i rad. Det är väldigt ovanligt.

Vilka blir de framtida följderna?

-Har ett land befunnit sig i en krympande fas under 5-6 års tid kommer det att ta över ett decennium att bara ta sig tillbaka till samma nivå som innan krisen. Förutsatt att det inte sker en anmärkningsvärd återhämtning.

Carmen Reinhart upprepar:

-Kom i håg, det är bara till samma nivå som innan krisen. Det är inte till den nivå som ekonomin hade nått om det aldrig hade skett någon kris.

Hur påverkar det människor i landet?

-BNP per capita säger hur väl en genomsnittsperson har det. Om det från 2007 dröjer ända till 2019 innan samma nivå nås igen innebär det en verklig påverkan på människors levnadsstandard.” SvD 14/8 -14

Eurokrisen har drabbat hårdast de mest sårbara grupperna i samhället.

2.2 ILO-rapport varnar för ökad fattigdom i EU

Bara några dagar efter EU-parlamentsvalet i maj kom en 357sidig rapport från FN-organet Internationella arbetsorganisationen ILO som utförligt återges i SvD Näringsliv av Tomas Lundin.

Åtstramningarna i spåren av eurokrisen har urholkat de europeiska trygghetssystemen och slagit hårdast mot de mest sårbara i samhället, konstaterar Internationella arbetsorganisationen ILO. En fjärdedel av EU-invånarna lever nu i fattigdom.

...

Ökad arbetslöshet, sjunkande löner och högre skatter har bidragit till att 123 miljoner EU-invånare är drabbade av fattigdom, en fjärdedel av befolkningen, varav många är barn, äldre och personer med funktionshinder. Sedan krisen bröt ut för fem år sedan har antalet barn som lever i fattigdom ökat med omkring 800 000.

I Grekland har lönerna sjunkit med 35 procent . Arbetslösheten har gått upp till 28 procent och utgifterna för hälsovård har minskat med över 11 procent. Omkring 35 procent av befolkningen lever nu i fattigdom.

Internationella arbetsorganisationen pekar på att forskare räknar med att ytterligare 15 -25 miljoner européer kommer att drabbas av fattigdom fram till 2025 ifall EU fortsätter att prioritera finansiell konsolidering.” SvD 4/6 -14

2.3 Deflationsrisker

Eurostart publicerade den 14 augusti nya uppgifter för den årliga inflationen i juli 2014. För euroområdet sjönk den till 0,4 procent från 0,5 procent i juni. Det är den lägsta årliga inflationen sedan oktober 2009. I juli 2013 var inflationen 1,6 procent. För hela EU var motsvarande uppgifter 0,6, 0,7 och 1,7 procent. I juli 2014 var det deflation i Bulgarien (-1,1 procent), Grekland (-0,8 procent), Portugal (-0,7 procent), Spanien (-0,4 procent) och Slovakien (-0,2 procent). Jämfört med juni 2014 sjönk den årliga inflationen i tretton medlemsländer, var stabil i sex och steg i åtta. Uppgift saknas för Storbritannien.

Den låga inflationen återspeglar den bristande ekonomiska aktiviteten inom euroområdet och EU. Breder deflationen ut sig, uppstår faran att konsumenterna skjuter upp sina köp i väntan på lägre priser så att efterfrågan sjunker ytterligare och förvärrar situationen. Ännu mer.

Åtstramningspolitiken har lett till en bristande total efterfrågan, fallande investeringar och inte den effekt på statsskulderna som Tyskland och EU-kommissionen förespeglat utan en utdragen kris.

2.4 Statsskulderna ökar. Statsskuldnedskrivningar behövs

Den 22 juli publicerade Eurostat ny statistik över statsskuldernas utveckling. I slutet av första kvartalet 2014 steg statsskulderna både absolut och som andel av BNP i förhållande till föregående kvartal både i euroområdet och i EU som helhet. I euroområdet steg statsskuldskvoten från 92,7 procent till 93,9 procent. För hela EU var motsvarande uppgifter 87,2 procent respektive 88,0 procent. Jämfört med första kvartalet 2013 steg skuldkvoterna också både i euroområdet (från 92,5 procent till 93,9 procent) och i hela EU (från 86,2 procent till 88,0 procent).

Jämfört med fjärde kvartalet 2013 ökade statsskuldskvoten i slutet av första kvartalet 2014 i nitton medlemsländer, minskade i sex och var oförändrad i en. För Irland och Holland saknas uppgifter helt. Största statsskulder som andel av BNP har Grekland: 174,1 procent, Italien: 135,6 procent, Portugal: 132,9 procent och Cypern: 112,2 procent. Lägst har Esland: 10,0 procent, Bulgarien: 20,3 procent och Luxemburg: 22,8 procent. Sverige har 40,4 procent. Svenska Dagbladet redogjorde också för utvecklingen under rubriken ”Statsskulderna stiger” den 24/7 -14.

Det är betalningen av statsskuld räntorna som blivit oöverstiglig i en rad eurokrisländer. Återbetalningen av de väldiga lånen verkar lamsläende. För de hårt skuldsatta länderna behövs någon form av skuldnedskrivning. Harvardkonomen Carmen Reinhart varnade vid sitt besök i Stockholm också för deflationen. ”Europa har inte råd med att flörta med deflation” och hävdade behovet av någon form av skuldnedskrivning. ”- Ju förr det händer desto bättre; det ökar chanserna att återhämtningen inte spårar ur.” SvD 14/8 -14

Det behövs rejäla skuldnedskrivningar för de hårt ansatta eurokrisländerna. De som inkasserat riskpremier för förvärvade statsobligationer måste vara beredda att göra förluster när riskerna realiserar, om de inte tecknat kreditförsäkringar. Banker och andra finansinstitut måste ta sitt ansvar för sina rikfyllda investeringar. Men EU håller bankerna om ryggen och skattebetalarna i

euroländerna har fått stå för fiolerna. Ett problem i sammanhanget är, att Europeiska centralbanken ECB har samlat på sig stora mängder av riskfyllda statsobligationer och att en nedskrivning skulle innebära också förluster för ECB samtidigt som det skulle bli uppenbart vilken felaktig politik, konstitutionellt och ekonomiskt, som ECB och EU i övrigt fört.

3. Slutsats

Till eurokrisländerna, som hitills kunnat lokaliseras främst till södra europa, börjar nu Finland att närma sig. Enligt Finlands finansminister Antti Rinne kan Finlands BNP komma att minska för tredje året i rad. DN 21/8 -14

En varaktig lösning för eurokrisländerna är en återgång till egna nationella valutor som faller i värde och i motsvarande mån förbilligar deras export och den utländska turismen och därmed omedelbart återställer deras konkurrenskraft. En egen penningpolitik kan anpassas efter såväl inhemska som utländska marknader.

Den gemensamma valutan euron och Europeiska centralbankens centraliserade penningpolitik anpassas till genomsnittet i euroområdet och passar därmed inte alla, eftersom länderna skiljer sig så mycket åt beträffande ekonomisk struktur, teknisk utveckling, konjunktur och korruption. Att ordinera EU-länderna *en* valuta euron och *en* gemensam, centraliserad penningpolitik är som att ge samma medicin till alla patienter oavsett vilken diagnos och sjukdom patienterna har.

Folkomrösta om EU-medlemskapet !

Kaj Lidén
ordf, Folkrörelsen Nej till EU – Botkyrka
www.nejtilleu.se/botkyrka